

Jarosław BEDNORZ*

Polscy producenci węgla kamiennego w czasie kryzysu – lata 2013–2015

Streszczenie: Polscy producenci węgla kamiennego od roku 2013 notują coraz gorsze wyniki ekonomiczne. Przyczyn jest wiele. Można je podzielić na zewnętrzne (spadek cen, nadpodaż węgla) oraz wewnętrzne (brak elastyczności, często roszczeniowa postawa związków zawodowych i samych górników, wielokrotne zmiany kadrowe itp.). Są one przyczyną nie tylko konieczności ograniczania produkcji, ścisłego przestrzegania reżimów finansowych, ale w efekcie skutkują konfliktami i niepokojami społecznymi. Niemalże wszystkie spółki węglowe dotknięte zostały tym zjawiskiem. Jastrzębska Spółka Węglowa jest tu przykładem najjaskrawszym. Szczególnie zła sytuacja charakteryzuje Kompanię Węglową, której groziła utrata płynności finansowej. Katowicki Holding Węglowy znajdujący się w podobnej sytuacji co KW S.A. stara się „uciekać do przodu”. Podobnie Tauron Wydobycie, który posiada nieco lepszą pozycję, gdyż kapitałowo jest w strukturach giełdowej spółki Tauron S.A. Mali producenci nieodgrywający znaczącej roli, pomimo kryzysu dają sobie radę na rynku węglowym. Różnorodny jest jednak sposób rozwiązywania tych konfliktów przez górnośląskie kopalnie. Jedyna „nieśląska” kopalnia – Bogdanka – nawet w tak trudnym okresie osiąga zyski ze sprzedaży swojego produktu. Różnorakie są również próby wyjścia z kryzysu podejmowane przez poszczególnych producentów. Jedno, co łączy wszystkie duże podmioty, to zawirowania kadrowe i zmiany zarządów. Krytyczna sytuacja sektora wymusiła na nadzorze właścicielskim podjęcie działań w celu niedopuszczenia do jego upadłości.

Słowa kluczowe: węgiel, kryzys, porozumienia, protesty

Polish producers of hard coal in times of crisis – the years 2013–2015

Abstract: Since 2013, Polish producers of hard coal have been noting increasingly worse economic results. The reasons are many. They could be divided into external (drop in prices, oversupply of coal) and internal (lack of flexibility, often demanding position, multiple staff changes etc.). These are the reasons not only for the need to reduce production, strictly follow financial regimes, but in effect the result of conflicts and social unease. Almost every coal company has been touched by this phenomenon. The Jastrzębska Spółka Węglowa SA, is the best example. The particularly bad situation it characterized by Kompania Węglowa SA, which was threatened with the

* Mgr, doktorant na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; e-mail: jbednorz@tlen.pl.

loss of financial fluidity. The Katowicki Holding Węglowy SA, being in a similar situation as KW SA, tried to get ahead. Tauron Wydobycie SA, which is in a slightly better position, as thanks to its capital structure, it belongs to Tauron SA, is in a similar situation. Despite the crisis, small producers, not playing any significant role in the coal market, are managing quite well. The situation is critical for Silesian mines. The only "non-Silesian" mine – LW Bogdanka SA – has managed to generate a profit on its products even in these hard times. The methods of solving these problems by Upper Silesian mines are diverse. Various attempts of leaving the crisis are taken by each of the producers. What binds all the large players are staff turmoil and changes in management. Corporate governance is taking actions to not allow its downfall. Many forms of shielding, known from the past and also modified have been used.

Keywords: coal, crisis, agreements, protests

Wstęp – ogólna sytuacja w górnictwie węgla kamiennego w Polsce w latach 2013–2015

Węgiel przez najbliższe kilkadziesiąt lat będzie gwarantem polskiego bezpieczeństwa energetycznego. Dotychczasowy brak prawidłowych działań wobec tego sektora może spowodować uzależnienie się od dostaw źródeł energii spoza Polski (Kasztelewicz 2012).

Rok 2012 był ostatnim, w którym górnictwo znajdowało się w sytuacji umożliwiającej spokojne patrzenie w przyszłość. Począwszy od roku 2013 polskie górnictwo węgla kamiennego zaczęło podupadać i odnotowywać coraz gorsze wyniki finansowe. Wpływ na taką sytuację miały, bez wątpienia, niskie ceny na rynkach międzynarodowych oraz nadpodaż tego surowca z Kolumbii oraz RPA. Węgiel energetyczny osiągał coraz niższe ceny. W 2013 r. wydobycie węgla kamiennego ogółem wyniosło 74 884,4 tys. ton i było niższe niż w 2012 r. o 3 257,0 tys. ton. Wydobycie węgla energetycznego w 2013 r., w porównaniu do 2012 r., zmniejszyło się o 5,5%, a węgla koksowego zwiększyło o 3,2%. Sytuacja na rynkach międzynarodowych skutkowałą znacznym spadkiem cen węgla na rynku krajowym. Cena zbytu węgla ogółem w 2013 r. obniżyła się o 13,3%, z tego: cena zbytu węgla do celów energetycznych uległa obniżeniu o 9,9%, natomiast cena zbytu węgla do koksowania zmniejszyła się o 23,6%, a wynik finansowy netto był ujemny i wyniósł –273,5 mln zł (pogorszenie o 1 907,1 mln zł). Poziom zatrudnienia w roku 2013 uległ zmniejszeniu do 106 693 osób (o 5,8%). Rezultat ten jest skutkiem pogorszenia wyniku na działalności operacyjnej (Informacja... 2014).

Sytuacja górnictwa węgla kamiennego w roku 2014 nie uległa poprawie, a wręcz odwrotnie – pogorszyła się. W dalszym ciągu odnotowywane spadki cen węgla kamiennego stały się przyczyną pogorszenia się sytuacji ekonomicznej producentów węgla kamiennego w Polsce. W grudniu 2014 r. ceny w dostawach natychmiastowych węgla energetycznego na rynku europejskim obniżyły się do poziomu nienotowanego od pięciu lat. W grudniu 2013 roku cena takiego węgla według indeksu DES ARA Index wynosiła 84,40 USD, a rok później spadła do poziomu 70,68 USD za tonę. Na rynku światowym węgla koksowego również następował spadek cen, ale jego skala była zdecydowanie mniejsza niż w przypadku węgla energetycznego.

W 2014 r. wydobycie węgla kamiennego ogółem wyniosło 70 506,9 tys. ton i było o 4 377,5 tys. ton niższe niż w 2013 r. Wydobycie węgla energetycznego w 2014 r. w porównaniu do roku poprzedniego zmniejszyło się o 7,2%, a węgla koksowego wzrosło o 1,4%. Sytuacja na rynku krajowym i międzynarodowym spowodowała spadek sprzedaży tego su-

rowca o 7 642,2 tys. ton, co przełożyło się na wzrost jego zapasów na zwałach kopalń do poziomu 8 164,5 tys. ton na koniec grudnia 2014 r. Zgodnie ze sprawozdaniem Głównego Urzędu Statystycznego G-09.5 „Sprawozdanie o przychodach, kosztach i wynikach z działalności w górnictwie węgla kamiennego”, wynik finansowy netto górnictwa węgla kamiennego w 2014 r. był ujemny i wyniósł –1 342,7 mln zł. Był to kolejny rok pogarszania się wyniku ekonomicznego spółek węglowych, i to o 1 050,0 mln zł. Również ten rok zakończył się spadkiem zatrudnienia w polskich kopalniach węgla kamiennego o 6 018 osób do poziomu 100 675 osób na dzień 31.12.2014 r. Na ten dzień pod ziemią zatrudniano 77 010 pracowników (zmniejszenie o 5 198), a na powierzchni 23 665 pracowników (zmniejszenie o 820) w stosunku do 31 grudnia 2013 r. (Informacja... 2015).

Początek roku 2015 nie przyniósł zmian w sytuacji ekonomicznej spółek węglowych. Wręcz przeciwnie – sytuacja na rynku węgla, stale spadające ceny tego surowca na rynkach międzynarodowych, plany ograniczania zużycia węgla przez takich odbiorców jak Chiny oraz kolejna, wyjątkowo łagodna zima przyczyniły się do kolejnych problemów finansowych w przedsiębiorstwach wydobywających węgiel kamienny. Wpływ na ceny węgla zwłaszcza energetycznego mogła mieć również sytuacja polityczna związana z konfliktem Rosja-Ukraina. Można jedynie spekulować, czy zwiększona podaż ropy naftowej ukierunkowana została, jeśli nie na doprowadzenie do krachu finansowego, to do znacznego uszczuplenia dochodów Federacji Rosyjskiej (kraj ten czerpie znaczne dochody właśnie z eksportu ropy oraz gazu ziemnego (Stala-Szlugaj i Lorenz 2010)).

1. Kompania Węglowa S.A. – kolos w stanie kryzysu czy kolosalny kryzys?

Jeszcze na początku 2013 roku spółka nie informowała o niepokojach dotyczących przyszłości własnych inwestycji. W lutym Kompania Węglowa (KW) rozstrzygnęła przetarg na wykonanie odwiertów badawczych w celu rozpoznania złoża węgla kamiennego w rejonie Pawłów (powiat chełmski na Lubelszczyźnie). Odwierty te w lipcu potwierdziły obecność węgla na głębokości 717,7 m (KW Kalendarium 2014). Podobnie z drugą kluczową dla KW inwestycją, a mianowicie budową przez tę spółkę elektrowni roboczo nazwanej „Czczott” (Starzyński 2013).

W połowie roku 2013 pojawiły się symptomy trudnej sytuacji finansowej w tej spółce, jednakże nikt nie podejrzewał, że jest ona aż tak niekorzystna. Rozpoczęto więc przygotowywanie „Programu Restrukturyzacji na lata 2014–2020” mającego dostosować firmę do nowych zmieniających się warunków ekonomicznych. Program ten zawierał likwidację świadczeń na pomoce szkolne, biletów z karty górnika, rekompensaty węglowej oraz funduszu motywacyjnego. Ponadto zmniejszeniu miało ulec wynagrodzenie w 2014 roku o 2% i zamrożenie płac po tym roku na poziomie ok. 2%. Również emeryci mieli zostać objęci planem naprawczym poprzez likwidację tzw. węgla emeryckiego oraz likwidację odpisu na zakładowy Fundusz Świadczeń dla emerytów. Ze względu na trudną sytuację finansową czternastej pensji byłaby wypłacona w trzech ratach. Struktura Kompani Węglowej miała ulec zmianie; planowano połączenie kopalń:

- Bobrek-Centrum – Piekary,
- Bielszowice – Halemba – Pokój,

- Piast – Brzeszcze – Bolesław Śmiały,
- Marcel – Rydułtowy-Anna – Chwałowice – Jankowice.

Kluczową decyzją miała być sprzedaż (do dnia 30.06.2014 r.) Jastrzębskiej Spółce węglowej kopalni Knurów-Szczygłowice. Wydzielić miano: Zakład Elektrociepłowni, Zakład Remontowo-Produkcyjny oraz Centrum Usług Księgowych, a likwidacją miał być objęty Zakład Górniczych Robót Inwestycyjnych. Planowano zmniejszyć zatrudnienie w administracji o 1020 osób oraz wstrzymać do 2020 roku przyjęcia do pracy, za wyjątkiem absolwentów szkół górniczych (KW Ulotka 2013). Program ten spotkał się ze zdecydowanie negatywną reakcją załóg górniczych. Do końca 2013 r. nie udało się wypracować żadnych konkretnych planów poprawy coraz bardziej pogarszającej się sytuacji ekonomicznej spółki, która zaczęła staczać się na skraj bankructwa. Spółka zamknęła rok 2013 stratą netto w wysokości 698,9 mln zł. Skonsolidowany rachunek zysków i strat grupy kapitałowej KW S.A. za 2013 r. wykazał stratę netto w wysokości 675,7 mln zł (Walne...).

Rok 2014 to kolejny rok pogarszania się sytuacji ekonomicznej tej spółki. Aby zapobiec upadłości w dniu 23 stycznia 2014 r. przyjęto „Program restrukturyzacji Kompanii Węglowej na lata 2014–2020” bez zaakceptowania go przez stronę społeczną ze względu na odmowę podpisania porozumienia przez Związek Zawodowy Kadra (KW... 2015). Zawierał on jednak modyfikacje w stosunku do wersji z 2013 r. kopalnie nadal miały być łączone za wyjątkiem kopalń Bolesław Śmiały i Ziemowit, które nadal miały działać samodzielnie. Redukcja zatrudnienia w administracji miała objąć 884 osoby, przy możliwości poszukiwań rozwiązań alternatywnych (pozwoliłyby one uniknąć zwolnień w tej grupie pracowników, którym od lutego zaprzestano wydawania bonów na posiłki regeneracyjne). Od początku 2014 r. nie naliczano odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych dla emerytów i rencistów. Podtrzymano sprzedaż KWK Knurów-Szczygłowice do Jastrzębskiej Spółki Węglowej. Zarząd przyjął także plan techniczno-ekonomiczny Kompanii na 2014 r., który zakładał, po raz pierwszy, zmniejszenie wydobycia węgla do poziomu 33 mln ton (Głogowski 2014). Po kolejnych negocjacjach ze związkami zawodowymi 6 lutego 2014 ustalono, że zamiast zwolnień pracowników administracji na okres trzech lat zawieszono im prawo do tzw. „czternastej pensji”. Odstąpiono od łączenia kopalń uznając, że cele wyznaczone dla tego procesu można będzie osiągnąć zarówno poprzez działania organizacyjno-techniczne, jak i poprzez możliwość alokacji pracowników w strukturze Kompanii Węglowej. Dla byłych pracowników zmniejszono ilość węgla deputatowego o jedną tonę. Program restrukturyzacyjny miał przynieść oszczędności ok. 1,2 mld zł do 2020 roku (www.zzg.org.pl).

Po raz pierwszy w 10-letniej historii Kompanii Węglowej w dniach od 28 kwietnia do 5 maja 2014 r. zdecydowano o tzw. przestoju ekonomicznym w niektórych kopalniach spółki. Z tego tytułu oszczędności w spółce miały wynieść ok. 36,1 mln zł.

Uchwalona przez Sejm RP zmiana w ustawie o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008–2015 umożliwiła Kompanii Węglowej przez okres półtora roku zawieszenie spłaty 280,6 mln zł zaległych (jeszcze po spółkach węglowych) zobowiązań wobec ZUS. Nowelizacja przewiduje, że do 31 grudnia 2015 r. odroczone mają być zaległe zobowiązania węglowej spółki, natomiast od stycznia 2016 r. do końca 2017 r. Kompania Węglowa rozpocznie spłatę tych zobowiązań w równych miesięcznych ratach (Siedlaczek 2014).

Nowy rok 2015 rozpoczął się protestami pod ziemią w kopalniach przeznaczonych przez rząd do likwidacji, a mianowicie: Bobrek-Centrum (Bytom), Brzeszcze (Brzeszcze woj. małopolskie), Pokój (Ruda Śląska) oraz Sośnica-Makoszowy (Gliwice i Zabrze). Do straj-

kujących kopalń przyłączyły się wszystkie kopalnie Kompanii Węglowej. Nie był to typowy strajk, a jedynie protest, gdyż zakłady te prowadziły działalność bez zakłóceń, a protest górników miał miejsce poza ich godzinami pracy. W planach zarządu KW S.A. było zwolnienie 5 tys. pracowników z zastosowaniem wielomiesięcznych odpraw, ale jedynie dla pracowników dołowych. Był to kolejny zapalny punkt, gdyż osłony te nie dotyczyły pracowników administracji oraz powierzchni.

17 stycznia 2015 r. zawarte zostało porozumienie pomiędzy rządem a stroną związkową kończące protesty w kopalniach Kompanii Węglowej. W porozumieniu określono, że tzw. Nową Kompanię Węglową będą tworzyć kopalnie: Bolesław Śmiały, Piast, Halemba-Wirek, Bielszowice, Ziemowit, Jankowice, Chwałowice, Rydułtowy-Anna, Marcel, Ruch Sośnica (KWK Sośnica-Makoszowy), Pokój oraz Zakład Górniczych Robót Inwestycyjnych, Zakład Logistyki Materiałowej, Zakład Informatyki i Telekomunikacji, Zakład Elektrociepłowni S.A. oraz Zakład Remontowo-Produkcyjny. Spółka będzie własnością Węglokoksu. Udziały w Nowej Kompanii Węglowej będą mogły też objąć inne podmioty (np. z sektora polskiej energetyki). Pozostałe, najmniej rentowne zakłady (Brzeszcze, Ruch Centrum (KWK Bobrek-Centrum), Piekary, Ruch Makoszowy (KWK Sośnica-Makoszowy) trafiły do SRK. Docelowo po restrukturyzacji kopalnia Brzeszcze powinna znaleźć inwestora. Jego poszukiwaniem zajmie się Spółka Restrukturyzacji Kopalń (SRK). Po przeprowadzeniu programu naprawczego KWK Piekary, Ruch Makoszowy (KWK Sośnica-Makoszowy) i Ruch Centrum (KWK Bobrek-Centrum) trafią do Węglokoksu (KW Kalendarium 2015). Ponadto Węglokoks-Kraj przejmie Ruch Bobrek (KWK Bobrek-Centrum). W dniu 9 lutego Kompania Węglowa podpisała umowę przedwstępną na sprzedaż 4 kopalń (Rydułtowy-Anna, Marcel, Chwałowice i Jankowice) z nowo powstałą spółką celową Węglokoks Rybnicki Okręg Wydobyczy sp. z o.o. (Węglokoks ROW) będącą spółką zależną od Węglokoks S.A. Formalno-prawne przejęcie czterech zakładów przez nowego właściciela nastąpi po spełnieniu wszystkich warunków określonych w umowie przedwstępnej, w tym zgód administracyjnych i korporacyjnych. Na podstawie zawartej umowy, KW S.A. otrzymała od spółki Węglokoks ROW zaliczkę (Dostosujemy...). Proces tworzenia Nowej Kompanii Węglowej ma zostać zakończony do 30.09.2015 roku. W jej kopalniach, początkowo tylko w niektórych, a następnie we wszystkich, wprowadzony ma zostać sześciodniowy tydzień pracy kopalń, przy pięciodniowym tygodniu pracy pracowników (KW... 2015).

Zmodyfikowaniu uległ program osłon wyłącznie dla pracowników w kopalniach przekazanych do SRK. Górnicy zatrudnieni na dole, którzy mają 4 lata i mniej do emerytury, mają do dyspozycji 4-letnie urlopy górnicze w wysokości 75% miesięcznego wynagrodzenia i możliwość samozatrudnienia oraz zatrudnienia poza górnictwem. Pracownicy zakładów przeróbki mechanicznej węgla, którzy mają 3 lata i mniej do emerytury mają do dyspozycji urlopy przedemerytalne – 3-letnie urlopy w wysokości 75% miesięcznego wynagrodzenia pracownika. Podobnie jak i „dołowcy” uprawnieni mają możliwość samozatrudnienia i zatrudnienia poza górnictwem. Całkowitą nowością, w porównaniu do poprzednich zamierzeń, jest możliwość skorzystania z odpraw w wysokości 12-miesięcznego wynagrodzenia przez pracowników przeróbki mechanicznej węgla, administracji i „powierzchni”. Dodatkowo osobom tym przysługują, w zależności od stażu pracy, odprawy w wysokości od jedno- do trzymiesięcznego wynagrodzenia (Porozumienia... 2015).

W okresie 2013–2015 Kompanią Węglową kierowało trzech prezesów zarządu i dwóch koordynatorów pełniących funkcje prezesa pomiędzy wyborami. Jednocześnie zmieniono

cały zarząd tej spółki. Tak więc w ciągu tego czasu KW S.A. zarządzana była przez 5 osób, z których każda miała inną filozofię i doświadczenie w zarządzaniu przedsiębiorstwem górniczym.

2. Katowicki Holding Węglowy – „ucieczka do przodu”

W Katowickim Holdingu Węglowym (KHW) rok 2013 nie przyniósł większych zmian w zarządzaniu firmą. Produkcja węgla w Katowickiej Grupie Kapitałowej (KGK: KHW wraz z kopalnią Kazimierz-Juliusz sp. z o.o.) w 2013 r. wyniosła blisko 12 mln ton, co stanowiło około 18% ogólnej produkcji węgla energetycznego w kraju. Strategią KGK S.A./KHW S.A. było zwiększenie zaangażowania w sektorze elektroenergetyki (np. budowa elektrowni zasilanej gorszymi gatunkami węgla) (Malec i in. 2014).

W 2013 r. KHW wypracował zysk netto w wysokości 44,2 mln zł. Skonsolidowany rachunek zysków i strat KGK wykazał zysk netto w wysokości 44,9 mln zł (Walne...).

KHW w 2014 r., wyprzedzając niejako sytuację na rynku węglowym, kontynuował działania dostosowawcze. Do 28 lutego 2014 r. pracownicy „powierzchni” (komórki administracyjno-biurowe) mogli skorzystać z trzeciej edycji Programu Dobrowolnych Odejść (PDO) dla osób, które mają uprawnienia przedemerytalne i nie więcej niż 2 lata do emerytury. Odprawa wynosiła 70 tys. zł brutto. W poprzednich PDO z KHW odeszło 300 osób (Gałązka 2015).

Wprowadzając inwestycje prorozwojowe i wybiegając w przyszłość, w spółce rozpoczęto działania nad nowoczesnym wykorzystaniem złóż węgla kamiennego. 24 marca 2014 r. w kopalni Wieczorek rozpoczęto pilotażową (i zakończoną sukcesem) próbę zgazowania węgla w złożu. Próby tej dokonano w warunkach czynnej kopalni (w tzw. georeaktorze) na głębokości 400 m³. Innowacyjną próbą wykorzystania węgla kamiennego był projekt odmetanowania pokładu węgla przed jego eksploatacją (Gałązka 2015).

Ale nie wszystko było takie łatwe. Trudna sytuacja w tej spółce wymusiła podjęcie rozmów ze stroną społeczną dotyczącą planów oszczędnościowych. 17 listopada 2014 r., po dwutygodniowych negocjacjach, zarząd KHW i związki zawodowe ustaliły zawieszenie na 3 lata niektórych przywilejów z Holdingowego Układu Zbiorowego Pracy (m.in. węglowych deputatów emeryckich) oraz zmianę naliczania barbórki i „czternastej pensji” (Gałązka 2015). Co istotne – ustalenia te zapadły bez prowadzenia spektakularnych akcji protestacyjnych, strajków lub niepokojów społecznych.

Niepokoje społeczne nie ominęły jednak zależnej od KHW i ostatniej czynnej dąbrowskiej kopalni – Kazimierz-Juliusz. Ogłoszenie w pierwszych dniach września przez zarząd KHW planu przyspieszonej likwidacji zakładu do końca miesiąca spowodowało protest górników. Sytuacja w tej kopalni była wyjątkowo trudna. Po raz pierwszy od rozpoczęcia restrukturyzacji górnictwa ograniczono wypłatę wynagrodzenia o połowę (Gałązka 2015). Działania zarządu tej kopalni w efekcie spowodowały zajęcie przez komornika (na poczet długu) 100 mln zł. Ponadto 1,8 tys. mieszkań zakładowych trafia pod zastaw hipoteczny. Sytuacji nie uspokoiła nawet obiecana ustna gwarancja pracy w KHW. Aby wymóc na zarządzie Holdingu wypłatę 20 mln zaległych wynagrodzeń, górnicy rozpoczęli strajk okupacyjny pod ziemią. Po interwencji wojewody śląskiego i premiera rządu w dniu 28 września 2014 r. nocą podpisano porozumienie między stroną społeczną, kierownictwem kopalni

i KHW. Po błyskawicznej akcji podpisywania nowych umów o pracę w dniu 2 października 2014 r. górnicy kopalni Kazimierz-Juliusz stali się pracownikami KHW (zatrudnionymi w kopalniach Murcki-Staszic i Mysłowice-Wesoła). Konsekwencją personalną zaniedbań w sprawowaniu nad tą kopalnią nadzoru było, na polecenie Skarbu Państwa, odwołanie przez radę nadzorczą prezesa KHW. W dniu 6 listopada 2014 r. kopalnia Kazimierz-Juliusz jako pierwsza od kilkunastu lat została sprzedana za symboliczną złotówkę Spółce Restrukturyzacji Kopalń. SRK dofinansowana kwotą ok. 280 mln zł oddłuży sosnowiecką kopalnię i do maja 2015 r. wygasi w nim wydobywanie oraz zlikwiduje kopalnię.

Wyprzedzając ewentualne niezadowolenia załóg w 2015 r. rozpoczęto negocjacje ze stroną związkową, dotyczące funkcjonowania spółki nie tylko w okresie krótkoterminowym, ale i długoterminowym. Powołane zespoły robocze, techniczno-ekonomicznego i organizacyjnego oraz ds. pracowniczych i zabezpieczeń socjalnych, miały wypracować wspólne porozumienie i program naprawczy KHW. Zarząd spółki miał na pewno bardziej ułatwione zadanie niż w Kompanii, gdyż miał przetartą już ścieżkę legislacyjną.

W drodze konsultacji 16 lutego 2015 r. podpisano porozumienie w sprawie zakresu, zasad i sposobu realizacji dokumentu pod nazwą „Program Naprawczy KHW S.A. – Działania dostosowujące do warunków zmieniającego się otoczenia gospodarczego”. Podstawowym jego celem jest utrzymanie miejsc pracy i rozwój spółki m.in. poprzez kontynuowanie przedsięwzięć udostępniających pokłady siodłowe w obszarze górniczym Murcki I. Obszar ten stanowi największą bazę zasobową holdingu gwarantującą rozwój oraz funkcjonowanie spółki do roku 2060.

W wyniku przeprowadzonej analizy i ze względu na generowane straty przez obszar górniczy Murcki I Ruch „Boże Dary” nastąpi przekazanie tej części do SRK, jednak bez przekazywania koncesji. Jednocześnie przeprowadzona zostanie analiza możliwości wykorzystania infrastruktury Zakładu Przerobczego Ruchu „Boże Dary” do przygotowywania mieszanek węglowych w oparciu o węgle wydobywane w kopalniach KHW S.A., na które jest zapotrzebowanie na rynku. Przekazanie Ruchu „Boże Dary” nie wyklucza możliwości udziału inwestora strategiczno-finansowego w celu kontynuacji prac związanych z udostępnianiem zasobów w obszarze górniczym KWK Murcki-Staszic z uwzględnieniem pokładów grupy siodłowej. Do SRK przekazano tereny niestanowiące wartości komercyjnej dla KHW oraz obiekty podstawowe związane z prowadzeniem odwodnienia Ruchu Mysłowice (KWK Mysłowice-Wesoła).

W ramach programu strona społeczna i zarząd KHW ustalili, że podjęte zostaną działania mające na celu umożliwienie dobrowolnego skorzystania przez pracowników holdingu z rozwiązań przewidzianych w ustawie o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego, tj. urlopów górniczych i urlopów dla pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla lub jednorazowych odpraw pieniężnych dla pracowników zatrudnionych na powierzchni, w tym pracowników zakładu przeróbki mechanicznej węgla. Wśród takich pracowników (przekazanych do SRK) do końca marca 2015 r. miała zostać przeprowadzona ankieta dotycząca ich wizji pracy w innych zakładach holdingu lub określająca wolę skorzystania z osłon socjalnych.

Holding zagwarantował pracownikom, którzy nie skorzystają z rozwiązań osłonowych, zatrudnienie w innych zakładach KHW, uwzględniając możliwości pracodawcy, ich oczekiwania, kompetencje i kwalifikacje zawodowe zainteresowanych pracowników. Pracownikom takim przysługiwać będzie wynagrodzenie na poziomie porównywalnym z wyna-

grodzieniem odpowiednich grup pracowniczych. Ponadto dokonana zostanie optymalizacja zatrudnienia przy uwzględnieniu zapisów ustawowych oraz bezwzględny zabezpieczeniu potrzeb ruchowych pracodawcy wynikających z prawa górnictwo-geologicznego (Porozumienie... 2015b).

3. Jastrzębska Spółka Węglowa – nieustające pasmo konfliktów

Początek roku 2013 rozpoczął się w tej spółce procesami konsolidacji kopalń. 1 stycznia 2013 r. została utworzona kopalnia Borynia-Zofiówka-Jastrzębie składająca się z trzech ruchów: Borynia, Zofiówka i Jas-Mos (Informacja... 2014). W 2013 r. pomimo drastycznego spadku cen węgla i koksu Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. osiągnęła zysk netto w łącznej wysokości 8,1 mln zł, który został w całości podzielony na kapitał rezerwowy, z przeznaczeniem na sfinansowanie programu inwestycyjnego (Informacja... 2015).

Pomimo tego spółka była świadoma dalszego spadku cen węgla. Dlatego rozpoczęto wdrażanie optymalnego Programu Działań Antykryzysowych przyjętego dnia 23 lipca 2013 r. (Walne...). W programie najważniejszymi elementami była propozycja zamrożenia wzrostu wynagrodzeń na rok, weryfikacja uprawnień części pracowników (jak na przykład prawo do darmowych posiłków, które powinno dotyczyć tylko pracujących pod ziemią), przechodzenie na emerytury pracowników (mających uprawnienia emerytalne) oraz kontynuację kluczowych inwestycji takich (jak np. przygotowywanie kolejnych złóż) – żeby szybko móc zwiększyć moce wydobywcze z chwilą wzrostu popytu na węgiel koksowy (Siemieniec 2013).

W listopadzie 2013 r. nastąpiło podpisanie Listu Intencyjnego dotyczącego możliwości pogłębienia współpracy w odniesieniu do eksploatacji złóż kopalni Knurów-Szczygłowice oraz potencjalnego nabycia przez JSW S.A. tej kopalni (JSW 2013).

Sytuacja w Jastrzębskiej Spółce Węglowej w roku 2014 była również tak trudna, jak w pozostałych spółkach wydobywających węgiel energetyczny. Wpłynęły na nią ceny węgla koksowego na rynkach światowych mające bezpośrednie przełożenie na ceny polskie oraz wolumen produkcji węgla energetycznego. 31 lipca 2014 r. JSW podpisała ostateczną umowę przejęcia KWK Knurów-Szczygłowice od Kompanii Węglowej S.A. za kwotę 1,49 mld złotych (JSW sfinalizowała... 2014). Transakcja została sfinalizowana z obligacji, w kwocie 700 mln zł i niemalże 164 mln USD.

W związku z utrzymującą się trudną sytuacją na rynku węgla zarząd JSW podjął decyzję o wdrożeniu Programu Działań Dostosowawczych (PDD) do obecnej sytuacji rynkowej w obszarze kosztów działalności i inwestycji. Głównym zadaniem jakie postawił sobie zarząd spółki było utrzymanie planowanego wolumenu produkcji i sprzedaży oraz uzyskanie cen referencyjnych na satysfakcjonującym poziomie (JSW 2014). W tym celu podjęto próby renegotjacji porozumień zawartych ze związkami zawodowymi. Dotyczyły one propozycji zawieszenia wielu przywilejów górniczych, m.in. zawieszenie wypłaty ekwiwalentu za pomoce szkolne oraz zawieszenia wypłaty premii za poprawę stanu bezpieczeństwa i higieny pracy, odstąpienie od wypłacania dodatku do wynagrodzenia za czas choroby i zasiłku chorobowego, wypłaty: „czternastej pensji”, ekwiwalentu za deputat węglowy, dodatku do wynagrodzenia za czas absencji chorobowej i zasiłku chorobowego, ekwiwalentu na zakup pomocy szkolnych, biletu z karty górnika oraz zmiany dotychczasowego sposobu wyli-

czania wynagrodzenia za czas absencji urlopowej. Z chwilą utworzenia w ramach grupy spółki JSW Szkolenie i Górnictwo sp. z o.o., zostały wstrzymane przyjęcia do pracy w tej jastrzębskiej spółce. Wszystkie te działania nie spotkały się rzecz jasna z pozytywną reakcją przedstawicieli strony społecznej i skutkowały nasileniem żądań ustąpienia prezesa spółki. W JSW rok 2014 był rokiem napięć na linii związku zawodowe – zarząd spółki. Jednakże eskalacja nastąpiła dopiero rok później.

W dwudniowym referendum górnicy opowiedzieli się za rozpoczęciem akcji protestacyjno-strajkowej. Powodem miałyby być niezadowolenie z zarządzania spółką przez prezesa JSW i brak zgody na wprowadzenie planu oszczędnościowego, którego był autorem. Plan oszczędnościowy zakładał m.in. wprowadzenie sześciodniowego tygodnia pracy, zaprzestanie wypłacania dodatku do wynagrodzenia i zasiłku chorobowego, likwidację dopłaty do przewozów pracowniczych, utrzymanie stawek płac zasadniczych w 2015 r. na poziomie 2014 r. i uzależnienie wypłaty „czternastek” od sytuacji finansowej spółki (Strajk...). 28 stycznia 2015 r. rozpoczął się strajk, który trwał do 13 lutego. Górnicy najpierw piketowali, a potem zaczęli strajk okupacyjny i głódówkę. Podczas licznych demonstracji na ulicach miasta i pod siedzibą spółki policja użyła broni gładkolufowej i armatek wodnych. Kilka osób zostało zatrzymanych za agresywne zachowanie podczas demonstracji i napaść na funkcjonariuszy. Jednym z podstawowych warunków powrotu do pracy było poddanie się prezesa JSW do dymisji. Strajk przyniósł spółce wiele milionów złotych strat w związku z niewydobyciem 770 tysięcy ton węgla (Siemieniec 2015a, b).

W dniu 13 lutego 2015 r. po negocjacjach z udziałem mediatora zawarto wstępne porozumienie i podpisano projekt uzgodnień (Porozumienie... 2015a). Zarząd JSW wycofał wypowiedziane Porozumienie Zbiorowe z dnia 5 maja 2011 roku. Z drugiej strony organizacje związkowe zgodziły się na zawieszenie do końca 2016 roku (z opcją wydłużenia do trzech lat) wybranych postanowień porozumienia. Uzgodniono wprowadzenie sześciodniowego tygodnia pracy kopalni przy pięciodniowym tygodniu pracy pracownika. W tym celu zostanie powołany zespół roboczy, który zakończy prace do końca 2015 roku. W drażliwej kwestii nagrody rocznej ustalono, że „czternasta pensja” za lata 2015, 2016 i 2017 w połowie zostanie wypłacona według dotychczasowych zasad, a pozostałe 50% zostanie uzależnione od wyniku spółki za rok poprzedni natomiast za rok 2014 zostanie wypłacona w dwóch ratach – I rata w lutym 2015 r. (40%), II rata we wrześniu 2015 r. (60%). Zasady obliczania „czternastej pensji” obejmować będą okres 12 miesięcy. Nie dotyczy to pracowników administracji, którym zawieszono tę nagrodę za rok 2015 i 2016. Od dnia 1 marca 2015 r. wynagrodzenie za absencję chorobową oraz zasiłek chorobowy będzie naliczany zgodnie z Kodeksem Pracy i właściwymi ustawami. Zawieszeniu uległy od 1 marca 2015 r. dopłaty do biletów za przewozy pracownicze i bilety z karty górnika, a od początku 2015 r. premia BHP (premia motywacyjna pozostanie na poziomie dotychczasowym poszerzonym o elementy BHP). Od 2015 r. wypłata za pomoce szkolne będzie realizowana z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych z uwzględnieniem dochodu na członka rodziny uprawnionego pracownika. Praca w zakładach JSW S.A. będzie wykonywana w dni robocze od poniedziałku do piątku, przy zachowaniu przeciętnie 40 godzin w tygodniu przez pracowników wykonujących pracę pod ziemią w pięciodniowym tygodniu pracy oraz, jeżeli prawnie będzie to możliwe, zwiększona zostanie liczba nadgodzin do 416 w stosunku rocznym. W 2015 r. stawki płac zasadniczych zostaną utrzymane na poziomie 2014 r. Posiłki regeneracyjne będą wydawane na zasadach właściwych rozporządzeń, przy czym dla pracowników zatrudnionych pod ziemią tylko za

dni faktycznej pracy pod ziemią – dla pozostałych osób pracujących na powierzchni zostanie to ustalone. Pracownikom nowo przyjętym przysługiwać będzie deputat węglowy w wymiarze 6 ton, a pozostałym pracownikom ograniczony on zostanie do 7 ton, przy czym wypłacany on będzie w dwóch równych ratach w marcu i październiku. Pracownicy przejętej KWK Knurów-Szczygłowice zatrudnieni w tej kopalni od debiutu giełdowego JSW S.A. zostaną objęci gwarancją zatrudnienia na takich samych zasadach, jak inni pracownicy zakładów JSW S.A. oraz rozpoczną się w roku 2015 prace nad standaryzacją płac w tej kopalni. Strony uzgodniły też, że straty w wydobywaniu spowodowane strajkiem zostaną odrobione poprzez pracę w soboty. Wprowadzono również nowe zasady naliczania i wypłacania deputatu węglowego. Spółka ma opracować program zachęt ekonomicznych dla przyspieszenia odejść na emeryturę pracowników posiadających do niej uprawnienia. Zarząd JSW zadeklarował, że wobec pracowników zakładów spółki, którzy w okresie strajku powstrzymali się od pracy, nie będą wyciągane konsekwencje dyscyplinarne i prawne (Siemieniec 2015a, b).

W kwietniu 2015 r. Rada Nadzorcza wybrała nowego prezesa spółki. Zatem tego przedsięwzięcia nie ominęły zawirowania personalne.

4. Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. – „róbmy swoje”

Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. (LWB) od lat sukcesywnie zwiększa wydobywanie węgla oraz udział w krajowej strukturze producentów. Spółka zajęta rozbudowywaniem swojego potencjału uniknęła w 2013 r. niepokojów społecznych i konfliktów ze związkami zawodowymi. W roku 2013 jej udział w krajowej strukturze wydobywania węgla kamiennego ogółem wyniósł około 10%, natomiast udział w krajowym wydobywaniu węgla energetycznego wyniósł około 13%. Miała na to wpływ rozbudowa Pola Stefanów, która pozwoliła na zwiększenie wydobywania do poziomu ponad 8,3 mln ton. Ponadto biznesplan LWB stanowią projekty inwestycyjne związane z budową nowej elektrowni lub bloku energetycznego w jednej ze spółek zależnych (Malec i in. 2014). Bogdanka jest spółką węglową, która pomimo trudnej sytuacji na rynku węglowym potrafiła wygenerować w roku 2013 zysk w wysokości 326,5 mln zł. LWB zatrudniała na dzień 31 grudnia 2013 roku 4768 osób, co oznacza wzrost zatrudnienia w porównaniu do roku poprzedniego (LWB 2014).

Rok 2014 spółka przetrwała bez większych komplikacji. W 2014 r. LWB wydobyła 9,2 mln ton węgla kamiennego, co stanowiło 15,8% całości wydobywania węgla energetycznego w Polsce. Udział sprzedaży LWB na rynku węgla energetycznego w 2014 r. stanowił 16,6%, a udział sprzedaży w rynku węgla energetycznego do energetyki zawodowej – aż 24,9% (LWB 2015). Sukces w tym trudnym okresie spółka zawdzięcza najnowocześniejszym technologiom i światowej klasy parkowi maszynowemu, przez co jest kopalnią o najwyższych wskaźnikach wydajności i efektywności (kopalnia inteligentnych rozwiązań) w Polsce. LWB uzyskuje wydajność dołową ponad dwukrotnie wyższą niż średnia w branży górnictwa węglowego w Polsce.

Bogdanka osiągnęła w roku 2014 zysk w wysokości 272,9 mln zł i na 31 grudnia 2014 r. zatrudniała 4 930 osób. W porównaniu ze śląskimi spółkami nie jest to liczba wysoka, jednakże należy mieć na uwadze, że jest to jedna kopalnia. Nie uniknęła ona jednak konfliktów strony społecznej z zarządem. W dniach od 10 października do 5 listopada 2014 r. trwał spór zbiorowy związany z rozbieżnością stanowisk w kwestii podwyżki wynagrodzeń w spółce.

W 2014 r. organizacje związkowe wnosili o wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia o 5% w odniesieniu do wykonania roku 2013. W dniu 5 listopada 2014 r. strony ustaliły dynamikę wzrostu średniej płacy w spółce na poziomie 2,5% w odniesieniu do wykonanej za 2013 r. zrealizowanej przez wypłatę jednorazowej nagrody specjalnej. Jednocześnie strony postanowiły, że poziom wypłat wynagrodzeń w 2015 r. ustalony zostanie na podstawie przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia wykonanego w 2013 r. (LWB 2015).

5. Tauron Wydobycie S.A. – w konsolidacji siła?

W grudniu 2013 r. roku Tauron S.A. odkupił od Kompanii Węglowej S.A. 16,7 mln akcji Południowego Koncernu Węglowego S.A. (PKW) stanowiących 47,5% kapitału spółki i został tym samym jej jedynym właścicielem (Informacja... 2014). Głównym odbiorcą węgla wydobywanych w spółce są podmioty należące do Grupy Tauron (Tauron Wytwarzanie S.A. i Tauron Ciepło S.A.). W 2013 r. produkcja węgla była na poziomie 5,45 mln ton (Trudna...). Na wydobyciu węgla Tauron zarobił 65,7 mln zł przy przychodach 1,39 mld zł.

W roku 2014 w PKW nie miały miejsca jakieś znaczące wydarzenia. Jediną znaczącą zmianą była zmiana nazwy na Tauron Wydobycie. Zmiana nazwy wynikała ze strategii Grupy Tauron, zgodnie z którą upraszczana i porządkowana jest jej struktura. W grudniu 2013 r. Tauron odkupił od Kompanii Węglowej 16,7 mln akcji PKW, stanowiących 47,5% kapitału spółki i został tym samym jej jedynym właścicielem. To pozwoliło na pełną identyfikację spółki z Grupą.

W 2014 r. spółka wyprodukowała 5,40 mln ton węgla handlowego. Po pierwszych trzech kwartałach 2014 r. niskiego poziomu wydobycia, odbicie nastąpiło w IV kwartale (o ok. 18%), gdy wyprodukowano 1,41 mln ton węgla. W 2014 r. Tauron zainwestował ok. 189 mln zł (Trudna...). Spółka pracuje nad zwiększeniem swoich zdolności produkcyjnych poprzez prace przy budowie poziomu 800 m w ZG Janina oraz budowę szybu Grzegorz w ZG Sobieski (zakończenie planowane jest na 2022 r.). W roku 2014 r. strata netto segmentu wydobycie węgla w grupie Tauron była na poziomie 6,8 mln zł przy przychodach w wysokości 1,19 mld zł.

Niepokoje społeczne nie ominęły spółki Tauron Wydobycie. Spór toczy się wokół nadwyżki zaoszczędzonej na funduszu płac z roku 2014, którego rozliczenie następuje w styczniu, po wypłacie wynagrodzenia za grudzień i naliczeniu „czternastej pensji”. Zdaniem strony związkowej zarząd Tauron Wydobycie S.A. przywłaszczył sobie ponad 4 miliony złotych, które – wzorem ubiegłych lat – powinny zostać wypłacone pracownikom, natomiast strona pracodawcy twierdzi, że zatrzymane środki stanowią „oszczędności” spółki, dlatego pracownicy ich nie otrzymają (Jurkowski 2015). W dniu 13 kwietnia 2015 roku został odwołany przez Walne Zgromadzenie spółki ze swojej funkcji prezes zarządu Tauron Wydobycie (Odwołany...). Został on odwołany z powodu negatywnej oceny jego pracy, a zwłaszcza w związku z wynikami ekonomicznymi, jakie osiąga Tauron Wydobycie. W tym samym dniu wiceprezes ds. technicznych złożył rezygnację z pełnionej funkcji (Trudna...).

6. „Mali” też mają problemy

Wydobycie węgla w 2013 roku pozostałych spółek: PG Silesia sp. z o. o. (wydobywanie 2 mln ton), ZG Siltech (produkcja 200 tys. ton) i EKO-PLUS sp. z o.o. (wydobywanie ok. 130 tys. ton) to łącznie około 3% krajowego wydobycia.

Mimo bardzo trudnej sytuacji w górnictwie ZG Siltech zamknął rok 2014 niewielkim zyskiem, na poziomie 300 tys. zł (Pierwsza...). Była to pochodna wykorzystanej wcześniej koniunktury na rynku węglowym. Kopalnia realizowała niezbędne inwestycje, które pozwoliły funkcjonować efektywnie, mimo znacznych trudności na rynku. W 2014 r. kopalnia zakończyła realizowany od kilku lat program inwestycyjny – budowę tzw. upadowej czyli tysiącmetrowego chodnika łączącego powierzchnię z infrastrukturą dołową kopalni. Od lipca 2014 r. wydobywanie węgla oraz transport ludzi i materiałów prowadzone jest wyłącznie poprzez ten chodnik. Pozwoliło to (po 13 latach) zrezygnować z dzierżawy szybu Staszic od SRK. Skutkowało to jednak redukcją zatrudnienia (30 osób oddziału szybowego). Spółka planuje dalszą redukcję wydobycia i zatrudnienia – w tym czasie część załogi nabędzie uprawnienia emerytalne. Planowane wydobywanie ma sięgnąć około 160 tys. ton przy zatrudnieniu ok. 160 osób.

Prywatna kopalnia Silesia funkcjonuje w takich samych realiach rynkowych, jak pozostałe firmy górnicze w Polsce, jednakże model jej funkcjonowania jako kopalni jest całkowicie odmienny. O ile w pozostałych firmach toczy się dyskusja odnośnie wprowadzenia sześciodniowego dnia pracy, o tyle w tej kopalni taki system jest już od dawna realizowany. Nie należy zapomnieć, że czeski właściciel (Grupa EPH) zainwestował do 2014 r. ok. 700 mln zł w jedną tylko kopalnię. Struktura właścicielska też jest inna, co pozwala na większą elastyczność w zarządzaniu kosztami. Dało to podstawę wprowadzenia – co jest ewenementem w śląskich kopalniach – programu podwyżek wynagrodzeń o średni wskaźnik inflacyjny z trzech ostatnich lat lub w ramach osobistych przeszeregowania. Pod koniec stycznia 2015 r. strona społeczna zawarła z pracodawcą porozumienie, zgadzając się na wypłatę deputatu węglowego w dwóch ratach ze względu na sytuację finansową firmy (Podwyżki... 2015). Brak problemów ze zbytem węgla (przy łącznym wydobyciu około 12,5 tys. ton na dobę) umożliwił, w lipcu 2015 r., negocjacje rocznego wskaźnika przyrostu wynagrodzeń oraz wysokości deputatu węglowego.

Podsumowanie

Dla umożliwienia wprowadzenia w życie rozwiązań restrukturyzacyjnych spółek węglowych w tempie ekspresowym znowelizowano „ustawę górniczą”, która zaczęła obowiązywać już po 7 dniach. Ustawa ta umożliwia zbycie nieodpłatnie na rzecz SRK kopalni, zakładu górniczego lub jego oznaczonej części, prowadzącej wydobywanie węgla kamiennego lub roboty górnicze, w celu przeprowadzenia ich likwidacji oraz dookreśla sposób restrukturyzacji zatrudnienia w kopalniach likwidowanych (Ustawa... 2015). Sankcjonowała ustalenia zawarte w trakcie negocjacji w Kompanii Węglowej dotyczących sfery osłon społecznych.

Restrukturyzacja kopalń, zakładów górniczych lub ich części i wypłata świadczeń z tytułu urlopu górniczego lub urlopu dla pracowników przeróbki będzie finansowana z dotacji budżetowej, a wypłata odpraw z Funduszu Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (kosz-

ty poniesione przez FGŚP będą rekompensowane z przychodów z prywatyzacji). W latach 2015–2018 limit wydatków budżetowych na restrukturyzację górnictwa ma nie przekroczyć 3 mld zł. Ponadto, w nowelizacji zapisano, że nadzór właścicielski nad spółkami węglowymi będzie sprawował Minister Skarbu Państwa, a nie Minister Gospodarki jak dotychczas (Ustawa... 2015).

Akty wykonawcze do ustawy zostały jednakże przygotowane dopiero w kwietniu, co przy tempie uchwalania samej ustawy jest czasem wyjątkowo długim. Roszady kadrowe w górnictwie rozpoczęte w roku 2014 ujawniły słabość polskiego górnictwa węgla kamiennego oraz brak należytego nadzoru właścicielskiego.

W lipcu 2015 r. struktura polskiego górnictwa węgla kamiennego przedstawiała się następująco:

- Kompania Węglowa S.A. – 11 kopalń (Bielszowice, Bolesław Śmiały, Chwałowice, Halemba-Wirek, Jankowice, Marcel, Piast, Pokój, Rydułtowy-Anna, Sośnica i Ziemowit),
- Jastrzębska Spółka Węglowa S.A. – 5 kopalń (Borynia-Zofiówka-Jastrzębie, Budryk, Krupiński, Pniówek, Knurów-Szczygłowice),
- Katowicki Holding Węglowy S.A. – 4 kopalnie (Mysłowice-Wesoła, Murcki-Staszic, Wieczorek, Wujek),
- Tauron Wydobycie S.A. – 2 kopalnie (Janina, Sobieski),
- Węglkokoks Kraj sp. z o.o. – 2 kopalnie (Bobrek, Piekary),
- Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. – 6 kopalń (Makoszowy, Brzeszcze, Centrum, Mysłowice, Kazimierz-Juliusz, Boże Dary),
- Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. – 1 kopalnia,
- Zakład Górniczy Siltech sp. z o.o. – 1 kopalnia,
- Zakład Górniczy Ekoplus sp. z o.o. – 1 kopalnia.

Nie jest to jednak forma ostateczna, gdyż nie powstała jeszcze następczyni Kompanii Węglowej. Jastrzębska Spółka Węglowa, chcąc skoncentrować się tylko na produkcji węgla koksowego, zamierza sprzedać kopalnię Krupiński produkującą węgiel energetyczny.

Literatura

- Dostosujemy... 2015 – Dostosujemy produkcję do potrzeb rynku, Kompania Węglowa, *Gazeta firmowa* Nr 2 (68), luty 2015, s. 5–6.
- Gałązka, W. 2015. Jak minął 2014 rok w KHW? *Nasz Holding* nr 1/2015 (99), s. 4.
- Głogowski, T. 2014. Zarząd przyjął program restrukturyzacji. Kompania Węglowa, *Gazeta firmowa* nr 1 (56), styczeń 2014, s. 3–6.
- Informacja... 2014 – Informacja o realizacji w 2013 roku Programu działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007–2015 oraz informacja o sytuacji w okresie styczeń-marzec 2014 r. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 22 października 2014 r., Warszawa październik 2014, s. 2–9
- Informacja... 2015 – Informacja o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w grudniu oraz w 2014 r. Opracowanie obejmuje dane przedsiębiorstw górniczych w rozumieniu ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008–2015 – przed zatwierdzeniem sprawozdań finansowych przez walne zgromadzenia spółek węglowych, Warszawa, luty 2015 rok, s. 3–27.
- JSW 2013 – Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2013 roku, s. 13.
- JSW 2014 – Sprawozdanie Zarządu z działalności Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. za rok obrotowy zakończony 31 grudnia 2014 roku, s. 12–81.

- JSW S.A. sfinalizowała...2014 – JSW S.A. sfinalizowała zakup kopalni Knurów-Szczygłowice. Zasoby węgla w spółce zwiększyły się o 65 procent, *Nowy górnik* nr 16/2014, 16–31 sierpnia 2014, s. 4.
- Jurkowski, M. 2015. Demotywacyjny system wynagradzania. *Solidarność Górnicza* nr 3(138), marzec 2015, s. 5.
- Kasztelewicz, Z. 2012 – Blaski i cienie górnictwa węglowego w Polsce. *Polityka Energetyczna – Energy Policy Journal* t. 15, z 4, Wydawnictwo IGSMiE PAN, Kraków, s. 8.
- KW Kalendarium 2014 – Kalendarium. Co wydarzyło się w Kompanii Węglowej w 2013 roku, *Kompania Węglowa Gazeta firmowa* nr 1 (56), styczeń 2014, s. 24–27.
- KW Kalendarium 2015 – Kalendarium. Co wydarzyło się w Kompanii, *Kompania Węglowa Gazeta firmowa* nr 1 (67), styczeń 2015, s. 22.
- KW... 2015 – Kopalnia Węgla wprowadza zmodyfikowany plan naprawczy, *Kompania Węglowa Gazeta firmowa* nr 1 (67) styczeń 2015, s. 3.
- KW Ulotka 2013 – Ulotka z kopalń Kompanii Węglowej, 2013.
- LWB 2014 – Sprawozdanie Zarządu z działalności Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. za okres od 1 stycznia 2013 r. do 31 grudnia 2013 r., *Bogdanka* 2014, s. 40–76.
- LWB 2015 – Sprawozdanie Zarządu z działalności Lubelski Węgiel Bogdanka S.A. za okres od 1 stycznia 2014 r. do 31 grudnia 2014 r., *Bogdanka* 2015, s. 6–87.
- Malec i in. 2014 – Malec, M., Kamiński, J. i Warchoł, R., 2014. Przegląd aktualnej struktury wydobycia w krajowym sektorze górnictwa węgla kamiennego. *Zeszyty Naukowe IGSMiE PAN* nr 87, Wydawnictwo IGSMiE PAN, Kraków, s. 29–36.
- Odwołany... – Odwołany Prezes Tauron Wydobycie. [Online] Dostępne w: http://gornictwo.wnp.pl/odwolany-prezes-tauron-wydobycie,248165_1_0_0.html [Dostęp: 13.04.2015].
- Pierwsza... – Pierwsza prywatna kopalnia Siltech zamknęła 2014r. na niewielkim plusie. [Online] Dostępne w: <http://www.pb.pl/3990135,7033,pierwsza-prywatna-kopalnia-siltech-zamknela-2014-r-na-niewielkim-plusie> [Dostęp: 03.05.2015].
- Podwyżki... 2 015 – Podwyżki dla tysiąca osób, *Solidarność Górnicza* nr 3(138) marzec 2015, s. 2.
- Porozumienie... 2015a – Porozumienie Zarządu z MKPS, *Jastrzębski Węgiel*. Miesięcznik Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. nr 2 (115)/2015 luty 2015, s. 4.
- Porozumienie... 2015b – Porozumienie, *Górnik* nr 5 (2000) 15 marca 2015 r., s. 7.
- Porozumienia... 2015 – Porozumienia podpisane, *Kompania Węglowa, Gazeta firmowa* Nr 1 (67), styczeń 2015, s. 6.
- Siedlaczek, H. 2014, Istotne wsparcie dla górnictwa. *Nowy górnik* nr 14, 16–31 lipca, s. 2.
- Siemieniec, T. 2015a. 17 dni niepotrzebnego strajku. *Jastrzębski Węgiel*, Miesięcznik Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. nr 2 (115), luty 2015, s. 3–5.
- Siemieniec, T. 2015b. Strajk nie jest czymś dobrym i przynosi same negatywne skutki. *Jastrzębski Węgiel*, Miesięcznik Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. nr 2 (115), luty 2015, s. 4.
- Siemieniec, T. 2013. Zaciskamy pasa. *Jastrzębski węgiel*, Miesięcznik Jastrzębskiej Spółki Węglowej S.A. Sierpień nr 8 (97), s. 3.
- Stala-Szlugaj, K. i Lorenz, U. 2010. Rynek surowców energetycznych w Rosji – Cz. II: ropa naftowa i gaz ziemny. *Przegląd Górniczy* Nr 11, s. 32–38. Wyd. ZG SITG, Katowice.
- Starzyński, S. 2013. Mamy dobrą ofertę dla chińskiego górnictwa. *Nowy górnik* 20, 15–31 października 2013, s. 7.
- Strajk... – Strajk w JSW dobiegł końca – górnicy wracają do pracy. [Online] Dostępne w: <http://www.dziennikzachodni.pl/artykul/3751673,strajk-w-jsw-dobiegł-konca-gornicy-wracaja-do-pracy,2,id,t,sa.html> [Dostęp: 29.04.2014].
- Trudna... – Trudna sytuacja na rynku węgla dotknęła Tauron Wydobycie. [Online] Dostępne w: http://gornictwo.wnp.pl/trudna-sytuacja-na-rynku-wegla-dotknela-tauron-wydobycie,246155_1_0_0.html [Dostęp: 12.03.2015].
- Ustawa... 2015 – Ustawa z dnia 22 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w latach 2008–2015 oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2015 Nr poz. 143).
- Walne... – Walne zgromadzenie spółek węglowych i energetycznych zatwierdziły sprawozdania za 2013 r. Informacja ze strony Ministerstwa Gospodarki. [Online] Dostępne w: <http://www.mg.gov.pl/node/21189> [Dostęp: 08.05.2015].
- www.zzg.org.pl – Informacja ze strony Związku Zawodowego Górników w Polsce. [Online] Dostępne w: <http://zzg.org.pl/?site=1&page=1&contentid=1262> [Dostęp: 30.04.2015].